

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Verslag van de vergadering van de Bouwbegeleidingscommissie op 24 september 2019

Griffie commissies Bestuur en Onderwijs
Bouwbegeleidingscommissie
R. Konings

Aanwezige leden: mevrouw Tellegen (commissievoorzitter, VVD), de heer Ronnes (CDA), mevrouw Diks (GL), mevrouw Beckerman (SP), mevrouw Kuiken (PvdA), mevrouw Broeders en de heer Roza (namens het fractiepersoneel), mevrouw Nollen en mevrouw Tielens-Tripels (namens het ambtelijk personeel), de heer Dronkers (namens de OR)

Aanwezige adviseurs: mevrouw Roos (Griffier), de heer Van Rhijn (directeur huisvesting en financiën van de Tweede Kamer), mevrouw Wouters (projectleider renovatie van de Tweede Kamer), de heer de Bruijn (integraal adviseur), de heer Van Noord (architect), de heer Dijckmeester en de heer Kuijpers (Rijksvastgoedbedrijf)

*Griffier: mevrouw Konings
Adjunct-griffier: mevrouw Burger*

Afwezig zonder bericht van verhindering: de heer Kops (PVV), de heer De Groot (D66), de heer Öztürk (DENK)

ALGEMEEN

1. Opening en mededelingen

De commissievoorzitter heet iedereen van harte welkom, in het bijzonder de heer De Bruijn als integraal adviseur, de heer Van Noord en de aanwezige adviseurs van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB).

2. Conceptverslag BBC-vergadering van 10 september 2019

Het verslag wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

Naar aanleiding van het verslag vraagt een commissielid naar de nadere uitwerking van de taakomschrijving van de BBC. De commissievoorzitter geeft aan dat dit aan de orde zal komen bij het voorstel voor de governance en transparantie, wat naar verwachting in de volgende vergadering zal worden besproken.

3. Terugkoppeling Presidium

De commissievoorzitter heeft de BBC-leden per e-mail een terugkoppeling gegeven van de bespreking in het Presidium van 11 september jl. over de renovatie. In aanvulling op deze e-mail licht de commissievoorzitter desgevraagd toe dat het Presidium de door de BBC gestelde zorgpunten en overwegingen ten aanzien van de governance en transparantie volledig deelt.

Naar aanleiding van deze terugkoppeling geeft de commissievoorzitter aan dat de BBC in de volgende vergadering een voorstel voor de governance en de transparantie zal worden voorgelegd.

Een BBC-lid merkt op dat het prettig is om op deze wijze geïnformeerd te worden over de besluitvorming in het Presidium. Zij vraagt aandacht voor de planning van het uitwerken van de governance en transparantie. De BBC wacht hier al lang op. Ook met het oog op het algemeen overleg Renovatie Binnenhof dat de commissie Binnenlandse Zaken voert op 3 oktober bestaat er behoefte aan duidelijkheid.

TIJDELIJKE HUISVESTING

4. Conceptadvies aan het Presidium over het voorstel voor een kunstwerk op de achterwand van de plenaire zaal in de tijdelijke huisvesting

De commissievoorzitter licht toe dat het conceptadvies is opgesteld naar aanleiding van de presentatie door de kunstenaar, in bijzijn van de Kunstcommissie, in de BBC-vergadering van 10 september jl. De BBC heeft in opdracht van het Presidium het kunstwerk vanuit het gebruikersperspectief bekeken en beoordeeld en vooral gelet op de praktische en technische aspecten, zoals de vraag hoe het kunstwerk er op de camerabeelden in de plenaire zaal en daarmee op tv uit komt te zien. Ook heeft de BBC gekeken naar andere technische en onderhoudsaspecten van het kunstwerk. De Kunstcommissie adviseert het Presidium separaat vanuit esthetisch oogpunt. Het Presidium wil het advies van de BBC op korte termijn ontvangen.

Een commissielid wijst op het belang van de herkenbaarheid van de plenaire zaal/de Tweede Kamer in relatie tot het kunstwerk. Dit wordt aan het advies toegevoegd. Ook geven de BBC-leden aan dat zij de duurzaamheid van het kunstwerk in relatie tot de kosten belangrijk vinden. Een permanent kunstwerk heeft voordelen op de lange termijn. De Griffier geeft verder aan dat in de percentageregeling voor beeldende kunst in beginsel bepaald is dat het kunstwerk gebouwd gebonden is en dus niet meegenomen kan worden uit de tijdelijke huisvesting. Een commissielid verwijst naar de percentageregeling zoals uitgewerkt door het RVB. Hij merkt op dat in de regeling staat dat het kunstbudget bij een investering van meer dan 10 miljoen euro bestaat uit 0,5% plus 120.000 euro. Een commissielid stelt de vraag of het budget niet beter besteed kan worden aan diverse kunstwerken, zodat meerdere kunstenaars een podium geboden kan worden in het kader van de percentageregeling. Een paar leden zijn van mening dat de Kunstcommissie een speciale adviescommissie is van het Presidium die exclusief over de kunstaankopen gaat en het dus niet aan de BBC is om hierover te adviseren. De commissievoorzitter benadrukt dat de BBC door het Presidium verzocht is naar de gebruikerskant van het kunstwerk te kijken. Ze verduidelijkt dat het Presidium specifiek heeft gevraagd naar het advies van de BBC. De adviseur van het RVB geeft tot slot aan dat het voor het RVB belangrijk is om snel duidelijkheid te krijgen over het kunstwerk vanwege de technische inpassing in het ontwerp.

De gemaakte opmerkingen ten aanzien van duurzaamheid/financiën en herkenbaarheid zullen worden toegevoegd aan het advies. Het aangepaste advies zal op zeer korte termijn per e-mail worden voorgelegd.

Ten aanzien van de tijdelijke huisvesting meldt de directeur huisvesting en financiën dat de verhuizing begonnen is, omdat op ICT-gebied onomkeerbare stappen zijn genomen voor de verhuizing.

RENOVATIE

5. Transparantie ten aanzien van de stukken over de renovatie

In de volgende BBC-vergadering zal een voorstel worden besproken over de governance en transparantie. In dat voorstel zal onder andere worden ingegaan op de vraag hoe omgegaan moet worden met alle documenten. Hier wordt op dit moment hard aan gewerkt.

6. Toelichting door de heer De Bruijn op de stand van zaken van het Voorlopig Ontwerp, de planning voor de komende periode en zijn rol als integraal adviseur

De heer De Bruijn licht toe dat hij momenteel met een ontwerpteam van architecten en (technisch) adviseurs werkt aan het herzien van het Voorlopig Ontwerp (VO). Het hoofdlijnenakkoord (bijlage bij de brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 3 september 2019) vormt de basis voor de opdracht die aan de Architecten Cie. verstrekt is. Daarnaast is de heer De Bruijn aangesteld als integraal adviseur van de gebruiker. De heer van Noord assisteert hem daarbij. De inhoud van die taken wordt nog nader gespecificeerd en zal nog aan de BBC worden voorgelegd. Over die onderdelen waarvan de heer De Bruijn zelf de architect is, zal hij niet adviseren. Daarvoor wordt een andere adviseur aangesteld. De heer De Bruijn zal in zijn rol als integraal adviseur vanaf nu aanwezig zijn bij de BBC-vergaderingen.

Een van de leden vraagt wat er gebeurt met het ontwerp van OMA. De heer De Bruijn geeft aan dat dit ontwerp de basis blijft van waaruit verder wordt gewerkt. Ook de commissievoorzitter geeft aan dat sommige onderdelen uit het ontwerp, o.a. voor het gebouwdeel J, goed zijn en kunnen worden overgenomen. Op andere onderdelen wordt bekeken of er bescheidener of andere keuzes moeten worden gemaakt. Met het huidige Programma van Eisen kan het ontwerpteam desgevraagd goed uit de voeten. De heer De Bruijn stelt dat het Programma van Eisen nog altijd in beweging is, bijvoorbeeld ten aanzien van de wensen rondom de catering, printers, Nieuwspoort en de groepsingang. Op diverse fronten vindt nog aanscherping plaats. Hij beveelt de Kamer aan goed na te denken over haar toekomstvisie: wie zijn we? Wat willen we de komende jaren bereiken en wat hebben we daarvoor nodig?

De heer De Bruijn spreekt de verwachting uit dat in oktober een 'VO op hoofdlijnen' aan de BBC gepresenteerd kan worden. Dit gaat daarna met het advies van de BBC erbij naar het Presidium. De locatie van het Statenlokaal, Nieuwspoort, een extra commissiezaal en de publieksingang zijn op dit moment nog ontwerpopgaven.

OVERIG

7. Rondvraag en sluiting

De commissievoorzitter bedankt alle leden voor hun aanwezigheid en sluit de vergadering.